

Πιστωτική επέκταση – Τέσσερις παράμετροι

Το τελευταίο χρονικό διάστημα γίνεται αρκετός λόγος για την ανάγκη πιστωτικής επέκτασης, ιδιαίτερα μετά και την επιτυχή έκβαση της άσκησης Συνολικής Αξιολόγησης των τεσσάρων κυπριακών τραπεζών. Για να ξεκινήσει η οποιαδήποτε πιστωτική επέκταση θα πρέπει να υπάρξουν εκείνες οι συνθήκες, οι προϋποθέσεις και τα κίνητρα που θα ωθήσουν τις τράπεζες να αυξήσουν τη χορήγηση δανείων προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Η ένταση και το εύρος της οικονομικής κρίσης και το γεγονός ότι ο τραπεζικός τομέας βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο, οδηγούν αναπόφευκτα στο συμπέρασμα ότι η χρονική περίοδος που θα χρειαστεί για επάνοδο στις προηγούμενες συνθήκες δανεισμού θα είναι μακρύτερη από ότι αναμένεται. Ανάμεσα σε άλλα, υπάρχουν τέσσερις παράμετροι οι οποίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια δημιουργίας εκείνων των συνθηκών που θα ενθαρρύνουν τη χορήγηση νέων δανείων.

Η πρώτη παράμετρος αφορά τα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ). Η κατακόρυφη αύξηση των ΜΕΔ διαμορφώνει μια κουλτούρα μη-αποπληρωμής των δανείων, ανταμείβει εκείνους που στρατηγικά επιλέγουν να αθετήσουν τις υποχρεώσεις τους και αποθαρρύνει εκείνους που εξυπηρετούν τις υποχρεώσεις τους από το να συνεχίσουν να το πράττουν. Πέραν αυτών, επηρεάζει τους ισολογισμούς των τραπεζών λόγω της υποχρέωσης αναγνώρισης ζημιών, της ανάγκης σχηματισμού προβλέψεων και της ραγδαίας αύξησης των δαπανών που σχετίζονται με τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου των ΜΕΔ. Όλα τα πιο πάνω αποτελούν τροχοπέδη στις προσπάθειες που γίνονται για ουσιαστική αύξηση των χορηγήσεων και κατ' επέκταση για ανάκαμψη της οικονομίας. Για να μπορέσουν οι τράπεζες να διαχειριστούν σωστά τα ΜΕΔ θα πρέπει να διορθωθεί το νομικό και το ρυθμιστικό πλαίσιο έτσι που να ενθαρρύνει και τις τράπεζες αλλά και τους δανειολήπτες να εντείνουν τις προσπάθειες αναδιάρθρωσης των ΜΕΔ. Εάν επιτευχθεί αυτό θα οδηγήσει σε σταδιακή μείωση των ΜΕΔ και θα επιτρέψει στις τράπεζες να στρέψουν τη προσοχή τους στη παροχή νέων δανείων, κάτι που άλλωστε αποτελεί και τον πυρήνα των εργασιών τους.

Η δεύτερη παράμετρος αφορά το υψηλό ποσοστό δανείων-προς-καταθέσεις στο τραπεζικό σύστημα. Ο υπερδανεισμός και η μεγάλη πιστωτική επέκταση των προηγούμενων χρόνων επηρεάζουν αρνητικά την πρόθεση/διάθεση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να αιτηθούν νέες χορηγήσεις, αφού πρώτιστος στόχος καθίσταται η αποπληρωμή των υφιστάμενων υποχρεώσεων. Επιπλέον, ο υπερδανεισμός επηρεάζει αρνητικά και τη δυνατότητα των τραπεζών να χορηγήσουν νέα δάνεια λόγω του αυξημένου πιστωτικού κινδύνου και της επιδείνωσης της φερεγγυότητας και του αξιόχρεου των δανειοληπτών.

Η τρίτη παράμετρος σχετίζεται με τις προοπτικές ανάκαμψης της οικονομίας. Όσο βελτιώνονται οι οικονομικές συνθήκες και οι προσδοκίες ανάπτυξης τόσο θα αυξάνεται και η ζήτηση για παραχώρηση νέων δανείων, η οποία σήμερα παραμένει αναιμική. Η σύντομη επιστροφή σε συνθήκες σταθερότητας και ανάπτυξης θα ενισχύσει και το ενδιαφέρον των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να λάβουν νέα δάνεια για σκοπούς κατανάλωσης ή/και επενδύσεων. Είναι για αυτό το λόγο που θα πρέπει να προωθηθούν εκείνες οι πολιτικές που θα συμβάλουν και θα βοηθήσουν να επανέλθει η δυναμική της ανάπτυξης το συντομότερο.

Η τέταρτη παράμετρος αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας των τραπεζών και τις όποιες πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στη χορήγηση νέων δανείων. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (ΚΤΚ), πέραν των Ευρωπαϊκών Οδηγιών, εκδίδει και άλλες Οδηγίες προς τις τράπεζες (διαδικασίες χορήγησης νέων πιστωτικών διευκολύνσεων) που έχουν στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των κινδύνων που αναλαμβάνουν. Οι νέες αυτές Οδηγίες πιθανόν να επηρεάζουν αρνητικά τις προσπάθειες ενίσχυσης της πιστωτικής επέκτασης. Για αυτό το λόγο θα πρέπει προτού εκδοθεί μια νέα Οδηγία να προηγηθεί έγκαιρη διαβούλευση και προσεκτική αξιολόγηση των επιπτώσεων που πιθανόν να επιφέρει στις τράπεζες και ευρύτερα στην οικονομία. Πέραν αυτού, μετά και την έκδοση νέων Οδηγιών, η εποπτική αρχή ενδείκνυται να παρακολουθεί συνεχώς τις όποιες αρνητικές επιπτώσεις πιθανόν να επιφέρουν και να προβαίνει στις ανάλογες διορθωτικές αναπροσαρμογές.

Οι τέσσερις αυτές παράμετροι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια ενίσχυσης της πιστωτικής επέκτασης. Για αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να διαμορφωθούν εκείνες οι συνθήκες που θα συμβάλουν ουσιαστικά και θα ενθαρρύνουν το δανεισμό νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Μιχάλης Κρονίδης
Πρώτος Ανώτερος Λειτουργός
Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου